

ӘДІСТЕМЕЛІК БЮЛЛЮТЕНЬ

«Тәжірибиелік оқыту процесінде кәсіби құзіреттіліктерді қалыптастыру»

Станок практикасы бойынша практикалық оқыту процесінде негізгі кәсіби құзіреттерді қалыптастыру

Орта кәсіптік білім берудің негізгі міндеттерінің бірі кәсіптік даярлау сапасын арттыру болып табылады. Мамандарды кәсіби даярлау процесі ғылымның, техниканың және өндірістің қазіргі даму қарқынынан артта қалып отырғаны және білім беру, педагогикалық міндеттерді қайта қарастыруды талап ететіні атап өтілді. Кәсіби даярлық сапасының негізгі өлшемшарты кәсіби құзіреттерді айқындайды. Кәсіби құзіреттер. Құзіреттілік, Құзіреттілік, кәсіби өзін-өзі ұйымдастыру сияқты педагогикалық ұғымдардың пайда болуы қазіргі орыс қоғамындағы, білім беру және мәдени кеңістіктегі өзгерістермен түсіндіріледі және таныс білім беру құбылыстарын жаңаша қарастыруға мүмкіндік береді.

Кәсіби өзін - өзі ұйымдастырудың әртүрлі деңгейлері-бұл кәсіби қызметке, кәсіби кеңістіктегі өзін-өзі тану әдісіне, өзіне, кәсіби қызметке өзін-өзі жылжыту мотивтерінің пайда болуын қамтамасыз ететін өмірлік және кәсіби мағыналар мен құндылықтарды сақтауға, сыни және рефлекцияға, оның мағынасын тәуелсіз түсінуге мүмкіндік беретін адамның жеке қасиеттері.

Шет тiлдiк қарым-қатынастың сөйлеу жағдайларын модельдеу технологиясы шет тiлдiк қарым-қатынасты оқыту бойынша практикалық сабақтарда қолданылатын педагогикалық әдістер мен әдістердің белгілі бір жиынтығына ие екенін және оның екі жақты сипаты шет тiлдiк қарым-қатынасты оқыту және кәсіби құзіреттілікті қалыптастыру әдісі ретінде кәсіби-коммуникативтік құзіреттіліктерді өзін-өзі қалыптастыру бойынша педагогикалық қызметті жандандыратынын атап өтеміз. Сонымен қатар, сөйлеуді модельдеудің педагогикалық технологиясының элементтерін жүзеге асырудың үздіксіз процесі шет тiлдiк қарым-қатынас пен кәсіби өзін-өзі ұйымдастыруды оқыту процесінің үздіксіздігін қамтамасыз етеді. Шет тiлдiк қарым-қатынастың сөйлеу жағдайларын модельдеу технологиясы шет тiлдiк қарым-қатынасты оқыту бойынша практикалық сабақтарда қолданылатын педагогикалық әдістер мен әдістердің белгілі бір жиынтығына ие екенін және оның екі жақты сипаты шет тiлдiк қарым-қатынасты оқыту және кәсіби құзіреттілікті қалыптастыру әдісі ретінде кәсіби-коммуникативтік құзіреттіліктерді өзін-өзі қалыптастыру бойынша педагогикалық қызметті жандандыратынын атап өтеміз. Сонымен қатар, сөйлеуді модельдеудің педагогикалық технологиясының элементтерін жүзеге асырудың үздіксіз процесі процестердің үздіксіздігін қамтамасыз етеді

Сулейменов А. Б. - оқу өндірістік шеберханаларының меңгерушісі

Практикалық оқыту процесінде негізгі кәсіби құзіреттерді қалыптастыру.

Студенттердің кәсіби дайындық процесінде өзіндік жұмысын жетілдіру проблемасының өзектілігі және оның кәсіби құзіреттілікті қалыптастырудағы рөлі бірінші тарауда дәлелденген және тұтастай алғанда келесі себептермен сипатталуы мүмкін:

- студенттердің пәндік дайындық деңгейі мен өзіндік жұмыс дағдысының деңгейі әртүрлі;
- студенттердің жеке-жеке сипаттамаларына байланысты әр түрлі қарқыны, стилі, өзіндік іс-әрекетінің синаты;
- студенттердің пәнге,білімге, кәсіптік білімге және жалпы мамандыққа әртүрлі мотивациялық-құндылық қатынасы;
- студенттердің оқу уақытын жеке құрылымдауға әлеуетті ұмтылысын қалыптастыру;
- студенттердің өзіндік жұмысының кәсіби құзіреттілігін және жеке тұлғаға бағытталған сипатын қамтамасыз ету қажеттілігі;
- өзіндік жұмыс процесінде студенттің жеке кәсіби білім беру бағытын өз бетінше жобалауға дайындығын қалыптастыру қажеттілігі;
- студенттің өзін-өзі тәрбиелеу мәдениетін өмір бойы өзін-өзі тәрбиелеу факторы ретінде қалыптастыру қажеттілігі;
- оқу іс-әрекетінің басқа түрлері арасында өзіндік жұмыстың мәртебесі мен маңыздылығын арттыру.

А. К.Осницкийдің, Н. В. Бякованың, С. В. Истоминаның пікірінше, "субъектінің әуесқой (ішкі детерминистік) қызметін жүзеге асырудың маңызды және түбегейлі қажетті психикалық механизмдерінің бірі, тәуелсіз жұмыс, оның саналы, мақсатты реттелуі болып табылады". Өзін-өзі реттеу тәуелсіз белсенді қызметтің детерминанты болып табылатын бұл ұстанымды бірқатар зерттеулердің нәтижелері де дәлелдейді (Анохин (1975), Бернштейн (1966), Конопкин (1980), Моросанова (2001), Осницкий (1986,1991), Бохорский (1991), Воробьев (1994), ЛеТхиХоа (1998), онда адамның субъективті тәуелсіз қызметін жүзеге асырудың маңызды шарты оның реттеуші тәжірибесі болып табылады. Конопкин (1984), Кудрявцев (1983), Осницкий (1998), Смирнов (2003) өз еңбектерінде қызметті дербес ұйымдастыру және оны басқарудың жалпы қабілеті кәсіби білім мен кәсіби дамудың қажетті шарты болып табылатындығын бірнеше рет атап өтті. Сонымен, А. К.Осницкий, Н. В. Бякова, С. В. Истомина мамандықты таңдау және игеру кезінде саналы өзін-өзі реттеуді дамытуды зерттеуде кәсіби дамудың табыстылығы реттеуші тәжірибенің кейбір компоненттеріне тәуелділігін бар екендігі дәлелденді. Өзіндік жұмыс мәселелерін заманауи зерттеулердің ішінде оның өзін-өзі реттеумен байланысын Н. г.Лукинова (2003) атап өтті. Зерттеуші қалыптасқан өзін-өзі реттеу өзіндік жұмыс процесінде мақсат қоюды және мақсат қоюды, тәуелсіз қызметті бағдарламалау қабілетін, өз әрекеттерінің соңғы және аралық нәтижелерін бағалау қабілетін, өз әрекеттерін түзету қабілетін қамтамасыз етеді деп жазады. Мамандықты таңдау және игеру кезінде саналы өзін-өзі реттеуді дамытуды зерттеудегі Истомина кәсіби дамудың табыстылығының реттеуші тәжірибенің кейбір компоненттеріне тәуелділігінің болуын дәлелдеді. Өзіндік жұмыс мәселелерін заманауи зерттеулердің ішінде оның өзін-өзі реттеумен байланысын Н. г. Лукинова (2003) атап өтті. Зерттеуші қалыптасқан өзін-өзі реттеу өзіндік жұмыс процесінде мақсат қоюды және мақсат қоюды, тәуелсіз қызметті бағдарламалау қабілетін, өз әрекеттерінің соңғы және аралық нәтижелерін бағалау қабілетін, өз әрекеттерін түзету қабілетін қамтамасыз етеді деп жазады..

Оспанов М. М., оқу-өндірістік жұмыс бойынша өндірістік оқыту шебері

Монтаждау-бөлшектеу практикасы бойынша практикалық оқыту процесінде негізгі кәсіби құзіреттерді қалыптастыру

"Техник - механик" біліктілігі берілген "Автомобиль көлігіне техникалық қызмет көрсету және жөндеу" мамандығы бойынша студенттерді даярлайтын көлік колледжінің оқу жоспарында көзделген әрбір оқу пәнін зерделеу студенттердің жалпы дамуы мен тәрбиесіне, техникалық және кәсіптік білім алуына өз үлесін қосады. Пәнаралық байланыстарды жүзеге асыру жалпы білім беретін пәндер мен кәсіптік-техникалық цикл пәндерін зерттеуді өндірістік оқумен үйлестіруге мүмкіндік береді. Жалпы білім беру дайындығына қатысты оның кәсіби біліммен байланысын жалпы білім беру пәндерінің кәсіби бағыты ретінде сипаттауға болады, бұл жалпы білім беру мен кәсіптік оқытуды біртұтас оқу процесіне біріктіруге мүмкіндік береді. Кәсіби бағдарлаудың мәні-белгілі бір мамандықты игеруде алынған білімді қолдануға ғылым негіздерін оқытуды сақтау. Жалпы білім беру пәндерінің кәсіби бағыты студенттердің кәсіби дайындықпен тығыз байланысты жалпы білім беру пәндерінің бөлімдері бойынша білім, білік, дағдыларының сапасын арттыруға және басқа бөлімдер бойынша білімдерін жалпы міндетті деңгейде сақтауға әкеледі. Осы тұрғыдан алғанда, жалпы білім беру пәндері Дәстүрлі түрде екі негізгі топқа бөлінеді: гуманитарлық және жаратылыстану-математикалық. Оқу пәндерінің мұндай бөлінуі зерттеу объектісі бойынша ғылымдардың бөлінуіне сәйкес келеді. Техникалық цикл пәндері байланыстарды бөлшек саралауды қажет етеді. Табиғи-математикалық пәндердің жалпы техникалық, арнайы пәндермен және өндірістік оқытумен байланысының екі түрі бар.

Біріншісі-жаратылыстану-математикалық пәндер Кәсіби білім, білік және дағдылардың қалыптасуына тікелей әсер етеді. Мысалы, электротехникалық бейіндегі жұмысшыларды дайындау кезіндегі физика, ауыл шаруашылығы мамандықтарын оқыту кезіндегі биология және т. б. Екіншісі-кәсіби дайындық жалпы білім беретін бірқатар пәндерге (автослесарь, Техник-механик, электромеханик мамандықтары және т.б.) сүйенеді. Бірінші жағдайда, негізгі пәнаралық байланыстар мамандандырылған пәнге бағытталған, екінші жағдайда олар оқу жоспарының әртүрлі пәндерінің көптеген тақырыптарын қамтиды. Жалпы білім беретін пәндер бойынша студенттер білім мен дағдылардың барлық жүйесінен ерекшеленеді және кәсіби пәндермен байланысты қарқынды қалыптасады. Болашақта олар басқа дамуға ие болады. Осылайша, математика, физика, химия және басқа ғылымдар негіздерінің теориялық білімдері студенттердің тиімді кәсіби дайындығына ықпал етеді. Физиканы зерттеу техникалық шығармашылық пен өнертапқыштыққа деген ұмтылысты дамытады. Болашақ мамандықты игеру үшін студенттердің Техникалық өлшеу әдістерін игеруі, электр өлшеу құралдарының, осциллографтардың, дыбыстық генераторлардың жұмыс істеу принциптерін білу, оларды қолдана білу және саналы және сандық мәселелерді шеше білу, өндірістік жабдықтың жұмыс істеу принциптерін түсіндіру маңызды болып табылады. Жалпы техникалық дайындық студенттерге автомобиль өнеркәсібі технологиясының, техниканың, материалдардың қасиеттері мен сапасының жалпы негіздерін, өндіріс процесінде энергияның әртүрлі түрлерін қолдану тәсілдерін, өндіріс процесін бақылау және реттеу әдістерін, жалпы автомобиль сапасында халық шаруашылығындағы өндіріс пен еңбекті ұйымдастыру негіздерін білуге мүмкіндік береді.

Истомесов Ә. Б., өндірістік оқыту шебері

Өндіріс пәндерінің бірлестігі